

Yıl/Year: 2024

Cilt/Volume: 4

Sayı/Issue: 1

Geliş Tarihi/Received Date: 11/03/2024

Kabul Tarihi/Accepted Date: 20/03/2024

"Journey through the universe of science / Bilimin evreninde gezinti"

Araştırma Makalesi / Research Article

SIYASAL PARTİLER VE KADIN ADAY TERCİHLERİ: 2024 BELEDİYE BAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ ANALİZİ

ALP, Hakan (Doç. Dr.) İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Teknik Bilimler MYO, İstanbul, Türkiye.

E-posta: hakan.alp@iuc.edu.tr ORCID: 0000-0001-9696-8902

ALTIN, Mehmet Salih (Bilim Uzmanı) Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, Türkiye.

E-posta: mehmet.altin@iuc.edu.tr ORCID: 0000-0003-4840-9385

Öz

Bu çalışma, 31 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilecek yerel belediye seçimlerinde siyasi partilerin belediye başkan adaylarını seçme süreçlerinde kadın adayların tercih edilme eğilimini incelemektedir. Araştırmanın amacı, kadın adayların sayısının azlığı ve temsil sorununu ele almak ve bu durumun kadınlar için yarattığı çeşitli sorunlara ışık tutmaktır. Çalışma, kadın adayların azlığının politika yapım süreçlerine eril bir bakış açısı getirdiğini, kadın sorunlarına yabancılaşmayı teşvik ettiğini ve toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirdiğini öne sürmektedir. Bu durum, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında önemli bir engel teşkil etmekte ve geniş kapsamlı politika yapımında kadınların seslerinin eksikliğine yol açmaktadır. Bu çalışmada, 2024 yerel seçimlerindeki kadın ve erkek adayların sayısal dağılımını analiz etmek üzere nicel veri analizi yöntemi kullanılmıştır. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından yayımlanan resmi aday istatistikleri, kadın adayların oranını ve partilerin kadın aday tercihlerini ortaya koymak amacıyla incelenmiştir. Çalışma, siyasi partilerin kadın adayları ne kadar desteklediğini ve toplumsal cinsiyet eşitliği açısından bu tercihlerin ne anlama geldiğini değerlendirmektedir. Ayrıca, elde edilen veriler, toplumsal cinsiyet rolleri ve siyasi temsiliyet bağlamında literatürle karşılaştırılarak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bu yöntem, kadınların siyasi alandaki varlığının genel eğilimlerini ve zaman içindeki değişimlerini anlamaya yardımcı olmuştur. Hipotezimiz, siyasi partilerin kadın aday gösterme konusunda yetersiz kaldığı ve bu durumun toplumsal cinsiyet temsili açısından ciddi sorunlar yarattığı yönündedir. Araştırma evreni, 2024 yerel seçimlerine katılan tüm siyasi partiler ve adaylardır. Çalışmanın bulguları, kadın aday sayısının artırılmasının, politika yapma süreçlerinde daha kapsayıcı ve çeşitliliği yansıtan bir yaklaşımın benimsenmesine olanak tanıyacağını göstermektedir. Ayrıca, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların toplumda daha güçlü bir konuma sahip olabilmesi için politik temsilin önemi vurgulanmaktadır. Bu çalışma, kadınların siyasetteki temsiliyi artırmaya yönelik stratejiler geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Siyasal Temsil, Kadın, Siyasal Seçim

POLITICAL PARTIES AND FEMALE CANDIDATE PREFERENCES: AN ANALYSIS OF THE 2024 MUNICIPAL ELECTIONS

Abstract

This study examines the inclination of political parties to nominate female candidates for mayoral positions in the local municipal elections scheduled for March 31, 2024. The objective of this research is to address the scarcity of female candidates and the representation issue, shedding light on various problems this situation creates for women. The paper argues that the underrepresentation of women introduces a masculine perspective into policy-making processes, encourages alienation from women's issues, and reinforces traditional gender roles. This scenario significantly hinders the achievement of gender equality and leads to a lack of women's voices in comprehensive policy-making.

This study adopts a quantitative analysis methodology, utilizing official electoral statistics to scrutinize the gender composition of candidates in the 2024 municipal elections. It aims to shed light on the nomination strategies of political parties regarding female candidates, within the context of societal gender roles and representation. The analysis involves a comparative evaluation of the data from previous elections to identify trends and shifts in gender representation among candidates. Additionally, the study explores the impact of political parties' policies on female candidacy and examines the correlation between party ideology and the proportion of female candidates. This approach facilitates a comprehensive understanding of the dynamics influencing female participation in political leadership positions and contributes to the discourse on gender equality in political representation. Our hypothesis suggests that political parties are falling short in nominating female candidates, which poses serious concerns for gender representation. The universe of the study encompasses all political parties and candidates participating in the 2024 local elections. Findings indicate that increasing the number of female candidates could facilitate the adoption of a more inclusive and diverse approach in policy-making processes. Furthermore, the study emphasizes the importance of political representation in achieving gender equality and empowering women within society. This research aims to contribute to the development of strategies to enhance the representation of women in politics.

Keywords: Gender Equality, Political Representation, Woman, Political Election

Atıf Bilgisi / Reference Information

Alp, H. & Altın, M. S. (2024). Siyasal partiler ve kadın aday tercihleri: 2024 belediye başkanlığı seçimleri analizi, *Elegest Elegeş*, 4(1), 1-12.

GİRİŞ

Toplumsal cinsiyet eşitliği, modern toplumların temel değerlerinden biri olarak kabul edilirken, siyasi arenada bu eşitliğin sağlanması, önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların siyasette yeterince temsil edilmemesi, sadece demokratik değerlerin eksikliğine işaret etmekle kalmaz, aynı zamanda politika yapım süreçlerinin kapsayıcılığını ve etkinliğini de ciddi şekilde sınırlar. Kadınlar, toplumun yarısını oluşturmalarına rağmen, siyasi karar alma mekanizmalarında yeterince temsil edilmediklerinde, bu durum, politikaların geniş bir kesimin ihtiyaç ve görüşlerini yansıtmamasına neden olmaktadır.

Kadın adayların siyasi seçimlerdeki azlığı, erkek egemen siyasi kurumların ve süreçlerin bir yansımasıdır. Bu durum, toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentileri tarafından şekillendirilen derin köklü normlar ve önyargılarla beslenmektedir. Kadınların siyasete katılımının düşüklüğü, sadece aday olarak seçilmeleriyle ilgili bir sorun değildir; aynı zamanda kadınların siyasi partiler içinde liderlik pozisyonlarına ulaşmalarının önündeki engellerle ve genel olarak siyasi süreçlere etkin bir şekilde katılımlarıyla da ilgilidir.

Bu makalenin amacı, 31 Mart 2024 tarihinde gerçekleştirilecek yerel belediye seçimlerinde, siyasi partilerin kadın adayları tercih etme eğilimlerini incelemektir. Bu inceleme, kadınların siyasi temsilindeki mevcut durumu değerlendirirken, kadın adayların azlığının politika yapım süreçlerine, toplumsal cinsiyet eşitliğine ve demokratik katılıma nasıl etki ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, politika yapım süreçlerinde kadınların seslerinin eksikliğinin, eril bakış açısının hakim olmasına ve geniş bir yelpazedeki kadın sorunlarının göz ardı edilmesine nasıl yol açtığını ele alacak, toplumsal cinsiyet rollerini pekiştiren mevcut dinamikleri ve bu dinamiklerin üstesinden gelmek için uygulanabilecek stratejileri tartışacaktır.

Sonuç olarak da bu makale, kadınların siyasi temsilinin artırılmasının önemini vurgulayacak ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile demokratik değerlerin güçlendirilmesi için gerekli adımları önermeyi hedefleyecektir. Kadınların siyasetteki temsilini

artırmak, sadece adil ve eşit bir toplumun inşası için değil, aynı zamanda daha kapsayıcı, duyarlı ve etkili politikaların oluşturulması için de kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, kadınların siyasi arenada daha güçlü bir şekilde temsil edilmesi gerektiğinin altını çizmekte ve bu yönde atılacak adımlar konusunda bilgi ve öneriler sunmaktadır.

1. TOPLUMSAL CİNSİYET VE KADIN

Toplumsal cinsiyet kavramı, toplumların kadınlık ve erkeklik üzerine kurduğu normlar ve bu iki cinsiyete atfettiği rollerin bir bütünüdür. Bu kavram, insanların biyolojik olarak kadın ya da erkek olmaları ile ilişkilendirilse de aslında bireylerin bu kimlikler etrafında şekillenen toplumsal beklentileri ve algıları yansıtır. Toplumsal cinsiyetin özellikleri ve normları, bireylerin sosyalizasyon sürecinde öğrenilir ve bu bilgiler, kuşaktan kuşağa aktararak sürdürülür. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet, biyolojik cinsiyetlerden temelde ayrı bir olgu olarak ele alınır (Günay ve Bener, 2011; Yaşın-Dökmen, 2010).

Toplumsal cinsiyet, kadınlarla erkekler arasındaki biyolojik ve cinsel farklılıkların toplumsal anlamlandırılmış bir düzenini ve ilişkiler ağını ifade eder; bu, sabit veya değişmez doğal farklar üzerine kurulu bir yapı olmayıp, bireylerin fiziksel farklılıklarının toplum içindeki anlam ve önemini belirleyen bir cinsiyetler arası organizasyondur (Sancar, 2016, s. 179).

Toplumsal cinsiyet yalnızca fiziksel veya biyolojik özelliklerle sınırlı değil aynı zamanda bu farklılıkların kültürel, sosyal ve ekonomik bağlamlarda nasıl algılandığı ve değerlendirildiğiyle ilgilidir. Toplumsal cinsiyetin bu yapısı, kadın ve erkeklerin sosyal rollerini, beklentilerini ve ilişkilerini şekillendiren ve bunları bir çerçevede düzenleyen bir sistem olarak işlev görmektedir. Bu sistem, cinsiyet temelli ayrımcılığın ve eşitsizliğin temelini oluştururken, aynı zamanda bu yapısal öğelerin toplum tarafından yeniden değerlendirilmesi ve dönüştürülmesi için bir alan sunmaktadır.

Toplumsal cinsiyet, biyolojik temellere dayanmaksızın, toplumlar ve kültürler tarafından şekillendirilen ve bu nedenle içeriği kültürden

kültüre farklılık gösteren bir "cinsiyet rolü" veya "cinsel kimlik" olarak tanımlanmaktadır. Bu kavram, bireyler arasındaki cinsiyet ayrımının ötesinde, cinsiyetlere dayalı güç dinamiklerini ve aralarındaki eşitsiz ilişkileri de ifade etmektedir (Berktaş, 1996, s. 16). Bu açıdan bakıldığında, toplumsal cinsiyet yalnızca erkek ve kadın arasındaki fiziksel farklılıklara atıfta bulunmakla kalmaz, aynı zamanda bu farkların toplumsal yapılarda nasıl algılandığını ve cinsiyetler arasındaki güç paylaşımını da kapsamaktadır. Bu kavram, bireylerin cinsiyete dayalı rollerini, statülerini ve bu rollerin toplum içerisindeki güç dengelerini nasıl şekillendirdiğini anlamamıza yardımcı olmakta, böylelikle cinsiyet temelli ayrımcılığın ve sosyal adaletsizliklerin köklerine inme imkanı sunmaktadır.

2. TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ

Toplumsal cinsiyet rolleri, toplumun erkeklere ve kadınlara atfettiği ve onlardan beklediği cinsiyete dayalı davranış ve özellikler bütünüdür. Bu roller, toplumun cinsiyet bazında oluşturduğu stereotipleri ve kadınlarla erkekler için öngördüğü farklılıkları temsil etmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri, kadınlık ve erkeklik tanımlarının sosyal çevrede nasıl temsil edildiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, cinsiyet rolü, bireylere atfedilen ve onlardan beklenen karakteristik özellikler ve davranışlar olarak anlaşılabilir ve bu roller, toplumsal ve kültürel beklentileri yansıtmaktadır. Erkek davranışları için maskülen, kadın davranışları için ise feminen olarak nitelendirilen bu roller, erkeğe yönelik olarak güçlülük, cesaret, liderlik gibi; kadına yönelik olarak ise şefkatlilik, duyarlılık, uysallık gibi özellikler içermektedir (Bourdieu, 2015, s. 87). Toplumsal cinsiyet rolü, bireylerin sosyal yaşamda üzerlerine aldıkları ve toplumsal beklentilere göre şekillenen birtakım kıyafetler gibi düşünülebilir; kadınlar ve erkekler, bu rolleri kendilerine uygun görülen şekillerde taşıyarak toplumsal sahnede var olmaktadır. Bu roller, bireylerin sosyal kimliklerini inşa etmelerine ve toplumsal ilişkilerde nasıl konumlandırıldıklarını anlamalarına yardımcı olurken, aynı zamanda cinsiyete dayalı ayrımcılığın ve rol beklentilerinin de temelini oluşturmaktadır.

Toplumsal cinsiyet kültürü, derin kökleri olan ve toplum içerisinde kadınlara ve erkeklere yönelik belirli özelliklerin, davranış kalıplarının ve rollerin

atfedildiği geniş bir yapıyı ifade etmektedir. Bu yapı, idealize edilen kadın ve erkek imajlarını şekillendirirken, bu iki cinsiyet arasında belirgin farklar oluşturmakta ve bireylerin kimliklerini bu farklar üzerinden tanımlamalarını teşvik etmektedir. Kadınlara yönelik atfedilen özellikler genellikle, toplumsal uyumu ve ilişkilerdeki uyumu ön plana çıkaran, empatiye dayalı, duygusal derinliği ve anlayışı simgeleyen, aynı zamanda nezaket ve naziklik gibi barışçıl davranışları içermektedir. Bu özellikler, kadınları daha çok içsel ve duygusal bir varlık olarak konumlandırmakta ve toplum içerisinde belirli bir rol modeli olarak sunmaktadır (Sakallı, 2003, s. 13).

Öte yandan, erkeklere atfedilen özellikler, bağımsızlığı, rekabetçiliği ve kendine olan güveni vurgulamaktadır. Bu, erkeklerin daha aktif, etkili ve kontrol eden bir rol üstlenmeleri gerektiği anlamına gelmektedir. Bu nitelikler, liderlik, karar verme yeteneği ve zorluklar karşısında dahi dik durabilme kabiliyeti gibi toplumda genellikle pozitif değerlendirilen özelliklerle ilişkilendirilmektedir. Bu ayrımcılık, erkeklerin toplumsal hiyerarşi içerisinde daha baskın ve etkin bir konumda olmalarını gerektiren bir beklenti yaratmaktadır (Metin, 2008, s. 76).

Çocukların sosyalizasyon süreci, bu rollerin ve özelliklerin aktarılmasında kritik bir öneme sahiptir. Aileler, eğitim kurumları, medya ve geniş toplumsal çevre, çocuklara cinsiyetlerine uygun davranış kalıplarını, değerleri ve beklentileri öğretmektedir. Bu öğrenme süreci, çocukların kendilerini ve çevrelerini nasıl algıladıklarını derinden etkilemekte ve onların yetişkinlik dönemlerindeki kimliklerinin, ilişkilerinin ve toplumdaki rollerinin temelini oluşturmaktadır. Dolayısıyla, çocuklar bu öğretilen değerleri içselleştirmekte ve büyüdüklerinde, öğrenilmiş rolleri ve davranışları, kendi çocuklarına ve toplumun genç üyelerine aktararak toplumsal cinsiyet kalıplarının ve beklentilerinin nesilden nesile devam etmesini sağlamaktadır.

Bu süreç, toplumsal cinsiyet kalıplarının sadece bireysel düzeyde değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal yapılar içinde nasıl derinlemesine yerleşik ve kendini yeniden üreten bir yapı olduğunu göstermektedir. Toplumsal cinsiyetin bu şekilde içselleştirilmesi ve aktarılması, bireylerin toplum

içindeki ilişkilerini, fırsat eşitliğini ve toplumsal dinamikleri şekillendiren önemli bir faktördür. Bu nedenle, toplumsal cinsiyet rollerinin ve beklentilerinin anlaşılması ve sorgulanması, daha adil ve eşitlikçi bir toplum yapısına doğru ilerlemenin temel taşlarından biridir.

2.1.Cinsiyet Rollerinde Feminist Teori

Feminist teorilerin ışığında, tarım devrimi öncesine dayanan geleneksel toplum yapıları, cinsiyetler arası statü eşitliği ya da kadınların baskın olduğu anaerik sistemler olarak yorumlanmaktadır. Marini (1990) bu dönemlerde kadınların doğurganlık kapasitelerinin, toplumsal hiyerarşide erkeklere karşı üstünlük sağladığı görüşünü savunmaktadır. Arat (1986) gibi düşünürler, kadının bu biyolojik özelliğinin, toplum içindeki prestijini artırdığına işaret etmektedir. Tekeli (1988) tarafından yapılan analizler, kadınların tarih boyunca sürekli ezilen bir grup olarak görülmesinin her dönem için geçerli olmadığını ortaya koymaktadır.

Anaerik toplumlar olarak adlandırılan dönemlerde dahi, cinsiyete dayalı iş bölümünün varlığı bilinmektedir. Meulenbent (1987) ve Marini (1990) çalışmalarında, erkeklerin avcılık gibi fiziksel güç gerektiren işlerle, kadınların ise toplayıcılık gibi faaliyetlerle meşgul olduklarını belirtmektedir. Bhasin (2003), bu dönemin kadın merkezli olmasından ötürü, açıkça anaerik bir düzenin hakim olduğunu ifade etmektedir. Ancak Tekeli'nin (1988) vurguladığı gibi, tarım devrimiyle birlikte özel mülkiyetin ortaya çıkışı, yerleşik hayata geçiş ve ataerik aile yapısının oluşumu, kadınların toplumdaki öncü konumlarının azalmasına yol açmıştır.

Bu bağlamda, kadınların tarih boyunca değişen toplumsal rolleri ve statüleri, cinsiyetler arası güç dinamiklerinin karmaşık doğasını ortaya koymaktadır. Feminist kuramlar, bu dinamiklerin tarih boyunca nasıl evrildiğini anlamamızda kritik bir rol oynamaktadır.

3. KADININ SİYASAL KATILIM SÜREÇLERİ

Demokratik yapıların temel taşlarından biri, toplumun bireylerine, tercihlerini ifade etme ve siyasi süreçlere aktif olarak katılarak yönetim ve

işleyiş üzerinde söz sahibi olma fırsatı sunmasıdır. Başka bir ifadeyle, demokrasilerde bireylerin siyasi güç ve işleyiş üzerindeki etkileri, onların siyasi katılımı aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu, vatandaşların seçimlerde oy kullanmaları, kamusal tartışmalara katılmaları, sivil toplum kuruluşlarında aktif roller üstlenmeleri ve hatta kamu politikalarının şekillendirilmesinde doğrudan yer almaları gibi çeşitli yollarla sağlanmaktadır. Siyasi katılım, demokratik sistemlerin can damarı olarak kabul edilmektedir çünkü vatandaşların tercih ve görüşleri, katılım mekanizmaları aracılığıyla siyasi karar alma süreçlerine yansıtılmaktadır. Bu süreçler, demokrasilerde iktidarın kaynağının halk olduğu ilkesini pekiştirmekte ve yönetim ile yönetilenler arasında bir köprü görevi görmektedir, bu sayede yönetim daha şeffaf, hesap verebilir ve halkın ihtiyaçlarına duyarlı hale gelmektedir (Atabey ve Hasta, 2018).

Toplumsal cinsiyet algıları, kadınların siyasi alana katılımını şekillendiren temel etkenler arasında yer almaktadır. Bu algılar, kadın kimliğini ve değerlerini kamu alanında ve meclislerde ikinci plana atarak, erkek hakimiyetini ve cinsiyetçi normlara dayalı bir perspektifi öne çıkarmaktadır. Bu durum, ataerik kültürel yapının bir sonucu olarak görülebilmektedir. Ataerik sistem, erkek üstünlüğü, iktidar ve sosyal hiyerarşi gibi kavramlar üzerinden inşa edilmiş sosyal yapılar ve normlardır. Sistem içinde siyasetin, doğası gereği eril olarak kabul edilmesi ve politikanın bir erkek alanı olarak görülmesi, politik sistemde kadınların değil, erkeklerin aktör olarak kabul edilmesine neden olmaktadır. Bu bağlamda, ev içinde belirlenen geleneksel roller ve sosyal eylemler nedeniyle evde konumlandırılan kadınlar, siyaset dünyasının gerektirdiği insan ve ekonomik kaynaklara erişimde yetersiz kalmakta ve siyasete zaman ayıramamaktadırlar, bu da onları sistem dışına itmektedir (Ayata, 2011, s. 71). Kadınların siyasi katılımını etkileyen bir diğer önemli faktör ise sosyo-ekonomik durumlardır. Toplumsal cinsiyet normlarının hakimiyeti altında ve erkek egemenliğindeki kamusal alanda marjinalleşen kadınlar, siyasetin talep ettiği eğitim ve ekonomik kaynaklardan mahrum kalmaktadır. Ev içi işlerle, çocuk bakımı, temizlik, yemek pişirme ve ütü gibi görevlerle meşgul olan kadınlar, siyasi partilerde adaylık veya yöneticilik gibi pozisyonlar için gereken

zamani ve finansal kaynakları bulmakta zorlanmaktadır. Bu durum, kadınların siyasal alanda etkin bir şekilde yer almasının önünde ciddi bir engel teşkil etmekte, kadınların politika yapma süreçlerine katılımını sınırlamaktadır. Bu yüzden, kadınların siyasal katılımını artırmak ve cinsiyet eşitliğini sağlamak adına, toplumsal cinsiyet algılarını ve ataerkil yapıları dönüştürecek stratejilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu stratejiler, kadınların siyasal, sosyal ve ekonomik alandaki engellerini kaldırmayı hedeflemeli ve kadınların siyasal katılımlarını teşvik etmeli, böylece daha kapsayıcı ve adil bir toplumsal düzenin temelleri atılmalıdır. (Pınarcıoğlu, 2017. S. 13).

Siyasal alan genellikle eril özelliklerle ilişkilendirilen bir alan olarak kabul edilmekte ve bu perspektif altında, erkeklerin siyasal katılım oranları kadınlara nazaran daha yüksek bir seviyede yer almaktadır. Bu gözlem, kadın ve erkek arasındaki siyasal katılım farklılıklarının altında yatan toplumsal cinsiyet dinamiklerini aydınlatır. Yürürlükteki kanunlar kadınların siyasete katılımını engellemese de kadınların siyasal alanda daha az temsil edilmesi, toplumsal cinsiyetin politikaya etkisinin somut bir göstergesi olarak önem taşımaktadır. Bu az temsil edilme durumu, siyasetin cinsiyet normları ve rolleri tarafından şekillendirildiğini ve kadınların siyasal katılımlarını engelleyen derin köklü toplumsal ve kültürel engellerin bulunduğunu işaret etmektedir.

Siyasal katılımda bu cinsiyet eşitsizliğinin arkasında, toplumsal cinsiyet rollerine dayalı beklentiler, geleneksel aile yapısının baskısı, kadınların liderlik ve karar alma pozisyonlarında yeterince görülmemesi gibi faktörler yer almaktadır. Kadınların siyasal katılımlarının önündeki bu engeller, hem bireysel hem de toplumsal düzeyde analiz edilmesi gereken kompleks bir problematik oluşturmaktadır. Erkeklerin siyasal alanda daha görünür olması, siyasal dilin ve pratiklerin eril değerlerle yoğrulması, kadınların siyasal arenada kendilerini ifade etme ve etkili olma şanslarını sınırlamaktadır. Bu durum, siyasetin sadece bir iktidar mücadelesi değil, aynı zamanda toplumsal cinsiyet mücadeleleri alanı olduğunu da gözler önüne sermektedir.

Bu bağlamda, kadınların siyasal katılımlarını artırmak ve siyasal arenada eşit temsilini sağlamak için toplumsal cinsiyet algılarını değiştirecek ve kadınları

siyasete teşvik edecek politikaların ve programların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu süreç, eğitim programlarından medya kampanyalarına, siyasal partilerin iç yapılarının yeniden düzenlenmesinden yasal düzenlemelere kadar geniş bir yelpazede stratejileri içermelidir. Ancak bu şekilde, siyasal alandaki cinsiyet dengesizliğinin üstesinden gelinerek, daha kapsayıcı ve eşitlikçi bir siyasal katılım ortamı oluşturulabilecektir.

4. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ VE VERİ ANALİZİ YAKLAŞIMI

Bu çalışma, 2024 yerel seçimlerine ilişkin olarak kadın adayların siyasal katılım düzeylerini ve bu katılımın toplumsal cinsiyet dinamikleriyle olan ilişkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmamızda, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından yayınlanan ve kamuoyunun erişimine sunulan aday istatistikleri temel alınacaktır. Özellikle kadınların yerel yönetimlerdeki temsili ve siyasal katılım süreçlerinde ne kadar yer bulabildikleri, geçmiş yıllardaki seçim verileriyle karşılaştırılarak değerlendirilecektir.

Araştırmamızda kullanılacak metodoloji, nicel veri analizi ve karşılaştırmalı bir inceleme yöntemidir. İlk olarak, YSK tarafından sağlanan ve kadın adayların yerel seçimlerdeki katılım oranlarını içeren istatistiksel veriler toplanacak ve sistematik bir şekilde derlenecektir. Bu veriler, 2019 ve 2024 yerel seçimlerinde kadın aday sayısı, kazanan kadın aday sayısı, büyükşehir ve diğer belediye başkanlıklarında kadın aday oranları gibi çeşitli kriterlere göre incelenecektir.

Son olarak, elde edilen bulguların, Türkiye'deki toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların siyasal katılımı üzerine olan etkileri tartışılacak ve gelecek seçimler için önerilerde bulunulacaktır. Bu çalışma, kadınların siyasal alandaki temsiliğini artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

5. TÜRKİYE'DE KADINLARIN SİYASİ ALANA İLK ADIMLARI

Türkiye'de kadınların politik alanda varlık göstermeye başlamaları, 1930 yılında gerçekleştirilen Belediye Seçimleri ile önemli bir

dönüm noktasına ulaşmıştır. Bu tarihte, Meclis tarafından onaylanan yeni Belediye Kanunu ile kadınlara, belediye seçimlerinde ilk defa oy kullanma ve aday olma hakları tanınmıştır. Söz konusu yasal düzenleme, Nisan 1930'da yürürlüğe girmiş ve aynı yıl içinde yapılan yerel seçimlerde uygulanmıştır. Bu seçimler, ülkenin çeşitli bölgelerinde farklı tarihlerde gerçekleştirilmiş ve Eylül ayından Ekim ayına kadar devam etmiştir. Ayrıca, bu seçim Türkiye'nin ilk çok partili yerel seçimi olma özelliğini taşımaktadır.

Kadınların siyasi haklarında kaydedilen ikinci büyük ilerleme, 26 Ekim 1933 tarihinde alınan bir kararla, kadınlara muhtarlık ve ihtiyar meclisi azalığına seçilme ve bu pozisyonlar için oy kullanma haklarının verilmesiyle gerçekleşmiştir. Yapılan yasal değişiklikle, "Köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azalarını seçme hakkına sahip olan kadın ve erkek köylülerin bir araya geldiği topluluğa köy derneği denir. Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi azaları, doğrudan köy derneği tarafından ve köylü kadınlar ve erkekler arasından seçilir" ifadesi köy kanununa eklenmiştir.

Türkiye'deki kadınların siyasi alandaki en büyük kazanımı ise, 1934 yılında yaşanmıştır. Bu yıl, seçim kanununda yapılan bir değişiklikle kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Kadınlar, bu yeni kazanılmış haklarını ilk kez 8 Şubat 1935 tarihinde yapılan genel seçimlerde kullanmış ve sonuç olarak 17 kadın milletvekili Türkiye Büyük

Millet Meclisi'ne giriş yapmıştır. 1936'da gerçekleştirilen ara seçimlerde bu sayı 18'e ulaşmıştır. Bu tarihsel gelişmeler, Türkiye'de kadınların siyasi arenaya adım atmasının ve siyasi haklarının tanınmasının başlangıcını simgelemekte olup, kadınların toplumsal ve politik yaşamdaki yerinin yeniden şekillendirilmesinde önemli kilometre taşları olarak kabul edilmektedir.

6. 2019 YEREL SEÇİMLERİNDE KADIN ADAYLARIN TEMSİLİYETİ: TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ, CAM TAVAN SENDROMU VE SİYASAL KATILIMA FEMİNİST BAKIŞ

Türkiye'de 2019 yerel seçimlerinde kadınların siyasi arenada temsili, toplumsal cinsiyet rolleri, cam tavan sendromu ve genel olarak kadınların toplumsal ve siyasi hayata katılımı açısından önemli bir göstergedir. Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından açıklanan verilere göre, Belediye Başkanlığı'na başvuran toplam 7953 aday içinde 634 kadın bulunmaktadır. Büyükşehir Belediye Başkanlığı için ise 305 adayın 33'ü kadındır. Bu istatistikler, kadın adayların oranının %8 ile %10,8 arasında değiştiğini göstermektedir. Ancak, kazanan kadın adayların oranı büyükşehir belediye başkanlığında %10 iken, belediye başkanlığındaki oran %2,8'e düşmektedir. (<https://acikveri.ysk.gov.tr/anasayfa>)

Tablo 1. Kadın adayların temsili

KATEGORİ	KADIN ADAY ORANI (%)	KAZANAN KADIN ADAY ORANI (%)
BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI	10.8	10.0
BELEDİYE BAŞKANLIĞI	8.0	2.8

Kaynak: YSK (<https://acikveri.ysk.gov.tr/anasayfa>)

Bu veriler, toplumsal cinsiyet rolleri ve beklentilerinin, kadınların siyasi alanda nasıl konumlandırıldığını etkilediğini ortaya koymaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri, kadın ve erkekler için belirli davranışlar, roller ve beklentiler öngörür ve bu durum siyasi alanda kadınların önüne çeşitli engeller çıkarmaktadır. Kadın adayların düşük

oranda kazanması ve aday gösterilmesi, cam tavan sendromunun bir yansımasıdır. Cam tavan, kadınların kariyerlerinde belirli bir seviyeye ulaştıktan sonra karşılaştıkları görünmez engelleri ifade eder ve siyasi alanda da benzer engellerin varlığından söz edilebilmektedir.

Tablo 2. 2019 seçimlerinde kadın adayların siyasal partilerdeki temsili

Büyükşehir B.B.	Kadın Aday Oranı % (Büyükşehir B.B.)	Belediye B.	Kadın Aday Oranı % (Belediye B.)
Demokrat Parti	23,5	TKP	27,4
HDP	23,1	HDP	21,4
TKP	20,7	Vatan Partisi	19,7
Vatan Partisi	16,7	BTP	19,5
DSP	13,8	DSP	16
BTP	6,9	CHP	5,7
CHP	5,3	İYİ Parti	4,2
AK Parti	3,7	BBP	3,7
Saadet Partisi	0	MHP	2,9
MHP	0	Saadet Partisi	2,8
		AK Parti	1,9

Kaynak: YSK (<https://acikveri.ysk.gov.tr/anasayfa>)

Ayrıca, kadın adayların kazanma oranının erkek adaya kıyasla daha düşük olması ve aday gösterilen kadın/erkek oranının kazanan aday oranlarına yansımaması, toplumsal cinsiyet temelli önyargılar ve siyasal partilerin kadın adayları daha az tercih etme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Partilerin, kazanma ihtimali yüksek bölgelerde kadın adayları gösterme konusunda tereddütlü olmaları, bu önyargıların ve yapısal eşitsizliklerin bir sonucudur.

Kadınların siyasal arenaya katılımının artırılması, demokratik süreçlerin güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden şekillendirilmesi, kadınların siyasal katılımlarını engelleyen yapısal ve kültürel engellerin kaldırılması ve siyasal partilerin kadın adayları destekleme politikalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bu yaklaşım, kadınların siyasal hayata daha aktif katılımlarını sağlayarak, siyasal süreçlerin daha kapsayıcı ve adil olmasına katkıda bulunacaktır.

7. 2024 YEREL SEÇİMLERİ

2024 Mahalli İdareler Seçimleri, adaylık spektrumunda önemli bir genişleme göstermektedir. 2019 seçimlerinde çeşitli siyasal ittifakların altında yarışan partiler, 2024 seçimlerine

bu kez kendi isimleri altında katılım sağlamakta, bu da aday sayısında gözle görülür bir artışa yol açmaktadır. Yeni dönemde, belediye başkanlığı için yarışan toplam aday sayısı 14.122'ye yükselirken, büyükşehir belediye başkanlığı yarışı için bu rakam 734 olarak kaydedilmiştir. İlginç bir şekilde, belediye başkan adaylarının yalnızca %11,5'ini kadınlar oluştururken, bu oran büyükşehir belediye başkanlığı için %12,8'e ulaşmaktadır. Bu veriler, yerel yönetimlerde kadın adayların varlığının yavaş yavaş arttığını göstermekte olup, bu durum toplumsal cinsiyet eşitliği ve siyasal temsil konusunda olumlu bir yönelim olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, kadın aday sayısındaki artış, siyasal partilerin ve seçmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki farkındalığının arttığını ve bu konuda atılan adımların meyvesini verdiğini işaret etmektedir.

Bununla birlikte, elde edilen bu ilerlemenin yeterli olmadığı açıktır. Kadınların politik alandaki temsilinin hâlâ ideal düzeylerden uzak olduğu göz önünde bulundurulduğunda, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve siyasal katılımda dengenin kurulması yolunda devam eden mücadele daha fazla önem kazanmaktadır. Mevcut veriler, kadınların yerel yönetimlerde daha görünür olduğunu gösterse de, bu oranlar kadın ve erkek adaylar arasında tam bir eşitliğin sağlanması için hâlâ yetersizdir. Bu nedenle, akademik çevreler ve siyasal kurumlar tarafından cinsiyet temsili

konusunda artan farkındalık ve buna yönelik stratejik çabalar, sadece devam ettirilmemeli; aynı zamanda çeşitlenmeli ve derinleştirilmelidir. Özellikle kadınların liderlik kapasitelerini geliştirmeye, aday seçim süreçlerinde cinsiyet

eşitliğini teşvik eden politikaları desteklemeye ve toplumsal cinsiyet stereotiplerini kırmaya yönelik programlar, kadınların siyasi alandaki eşit temsiline sağlamak için hayati önem taşımaktadır.

Tablo 3. 2024 seçimlerinde kadın adayların siyasi partilerdeki temsili

Büyükşehir B.B.	Kadın Aday Oranı % (Büyükşehir B.B.)	Belediye B.	Kadın Aday Oranı % (Belediye B.)
DEM Parti	32,1	TİP	37,7
TİP	30	DEM Parti	31
DSP	20,7	EMEP	31
CHP	16,7	DSP	24,1
İYİ PARTİ	13,3	DEVA Partisi	15,3
DP	9,5	Demokrat Parti	11,1
DEVA PARTİSİ	7,7	İYİ Parti	10,4
AK PARTİ	3,6	CHP	9,3
YENİDEN REFAH	3,4	YENİDEN REFAH	4,1
HÜDA PAR	0	SAADET	3,6
MHP	0	HÜDA PAR	3,1
SAADET	0	AK PARTİ	2,2

Kaynak: YSK (<https://acikveri.ysk.gov.tr/anasayfa>)

2024 Mahalli İdareler Seçimleri'ne ilişkin olarak mecliste temsil edilen siyasi partilerin kadın aday gösterme oranlarına dair veriler, toplumsal cinsiyet temsili bakımından önemli bulgular sunmaktadır. İncelenen verilere göre, DEM Parti büyükşehir belediye başkanlığına kadın aday gösterme oranında %32,1 ile öne çıkmakta, bu oran TİP için %30 olarak kaydedilmektedir. DSP ve CHP sırasıyla %20,7 ve %16,7'lik oranlarla kadın adayları desteklerken, İYİ PARTİ %13,3 ile takip etmektedir.

Bu veriler, partilerin büyükşehir düzeyinde kadın adayları destekleme konusundaki eğilimlerini ortaya koymakta, bazı partilerin bu alanda diğerlerine göre daha ilerici bir tutum sergilediğini

göstermektedir. DP'nin %9,5 ve DEVA Partisi'nin %7,7'lik oranları ise orta seviyede bir temsili işaret ederken, AK PARTİ %3,6, YENİDEN REFAH %3,4 oranlarla bu konuda daha geride kalmaktadır. SAADET Partisi, HÜDA PAR ve MHP'nin kadın aday göstermemeleri sıfır değeri ile gösterilmiştir, bu partiler büyükşehir belediye başkanlığı seçimlerinde kadın aday göstermemiştir.

Belediye başkanlığı düzeyinde ise TİP %37,7 oranı ile en yüksek kadın aday gösterme oranına sahip parti olarak belirlemekte, DEM Parti ve EMEP her ikisi de %31 ile kadın adayları destekleme konusunda ciddi bir yaklaşım sergilemektedir. DSP bu seviyede %24,1 ile dikkat çekerken, DEVA Partisi

ve Demokrat Parti sırasıyla %15,3 ve %11,1'lik oranlar sunmaktadır. İYİ Parti ve CHP'nin belediye başkanlığı seviyesinde kadın aday oranları sırasıyla %10,4 ve %9,3 iken, YENİDEN REFAH %4,1, SAADET %3,6 ve HÜDA PAR %3,1 ile kadın temsili sürdürmüştür. AK PARTİ, %2,2 ile en düşük kadın aday oranına sahip partidir.

Genel olarak, bu veriler, Türkiye'deki siyasi partilerin, yerel yönetim seviyesinde kadın adayları destekleme konusundaki değişen ve çeşitlenen politikalarının bir yansımasıdır. Özellikle sol eğilimli ve merkez sol partilerin kadın aday gösterme oranlarının daha yüksek olması, toplumsal cinsiyet temsili konusunda daha duyarlı ve ilerici bir politika izlediklerinin bir göstergesi olarak yorumlanabilmektedir. Diğer yandan, bazı partilerin kadın aday oranlarının düşük olması veya hiç kadın aday göstermemeleri, siyasi katılım ve temsili açısından cinsiyet eşitliğine yönelik daha fazla çabanın gerekli olduğunu göstermektedir. Bu durum, kadınların siyasi alandaki eşit temsilin sağlanması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin ilerletilmesi adına politik arenada daha kapsamlı reformların ve stratejilerin uygulanmasının önemini vurgular.

2024 Mahalli İdareler Seçimi öncesi, siyasi partilerin belediye başkanlıkları için aday gösterme süreçlerinde kadınların temsili oranları dikkate değer bir çeşitlilik göstermektedir. Seçimlere katılan siyasi partilerin sayısındaki artış, özellikle mecliste temsil edilen partilerin kadın aday gösterme oranlarının incelenmesini gerektirmiştir. Analiz edilen verilere göre, Türkiye İşçi Partisi (TİP), Türkiye Komünist Partisi (TKP) ve Türkiye Komünist Hareketi (TKH), belediye başkanlığı için kadın aday oranı en yüksek partiler olarak öne çıkmaktadır. Bu, söz konusu partilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda belirgin bir duyarlılık sergilediğini ve kadınların siyasi temsili önemsediklerini göstermektedir.

Büyükşehir belediye başkanlıkları için ise en yüksek kadın aday oranına sahip partiler arasında Türkiye Komünist Hareketi, Sol Parti ve Demokrasi

ve Atılım Partisi (DEM Parti) bulunmaktadır. Bu durum, söz konusu partilerin büyükşehir düzeyinde kadın adayları öne çıkarma konusunda da öncü bir tutum sergilediklerini işaret etmektedir.

Diğer taraftan, iktidarda olan Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), 1.211 aday içerisinde yalnızca 27 kadın aday göstermiş olup, bu oranın düşüklüğü, parti içi kadın temsili politikalarının gözden geçirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde, ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) tarafından gösterilen 1.112 aday arasında sadece 103 kadın bulunması, muhalefetin de kadınların siyasi temsili artırma konusunda daha fazla çaba göstermesi gerektiğini göstermektedir.

Bu analiz, Türkiye'de siyasi partiler arasında kadın aday gösterme oranları konusunda önemli farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Kadınların siyasi temsili artırılması, demokrasinin güçlendirilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, tüm siyasi partilerin kadın adayları daha fazla desteklemeleri ve cinsiyet eşitliği perspektifini siyasi platformlarında daha görünür kılmaları gerekmektedir.

8. 2019 VE 2024 YEREL SEÇİMLERİNDE KADIN ADAYLARIN ORANLARINDAKİ DEĞİŞİME DAİR ANALİZ

2019 ve 2024 Yerel Seçimlerinde kadın adayların oranlarına dair yapılan analiz, bu dönemler arasında kadın adayların sayısında ve oranlarında bir artış olduğunu göstermektedir. 2019 yılında büyükşehir belediye başkanlığı için kadın aday sayısı 33 iken bu oran %10,80'dir. Belediye başkanlığı için ise 634 kadın aday bulunmakta ve bu oran %8'dir. 2024 seçimlerine gelindiğinde, büyükşehir belediye başkanlığı için kadın aday sayısı 94'e yükselmiş ve oran %12,80'e çıkmıştır. Belediye başkanlığı için kadın aday sayısı ise 1624'e ulaşmış ve oran %11,50 olarak kaydedilmiştir.

Tablo 3. 2019-2024 seçimlerinde kadın adayların karşılaştırılmalı temsili

Seçim	2019 Toplam Kadın Aday	2019 Oran (%)	2024 Toplam Kadın Aday	2024 Ora (%)
Büyükşehir Belediye Başkanlığı	33	10,80	94	12,80
Belediye Başkanlığı	634	8	1624	11,50

Kaynak: YSK (<https://acikveri.ysk.gov.tr/anasayfa>)

Bu artış, kadınların siyasi temsilindeki ilerlemeyi ve toplumsal cinsiyet eşitliği adına atılan adımları yansıtmaktadır. Ancak, kadınların siyasi alandaki temsili hâlâ erkeklerle kıyaslandığında düşük olduğunu ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin tam anlamıyla sağlanabilmesi için daha fazla çabanın gerektiğini vurgular. Kadın adayların oranındaki artış olumlu bir gelişme olarak değerlendirilse de, siyasi partiler ve toplumun bu yönde daha bilinçli ve destekleyici politikalar geliştirmesi önem taşımaktadır. Bu durum, kadınların siyasi alanda daha fazla söz sahibi olmalarını sağlayacak ve demokratik katılımın daha kapsayıcı bir hale gelmesine katkıda bulunacaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Türkiye'de 2019 ve 2024 yerel seçimleri arasındaki dönemde kadınların siyasi temsili ve adaylık oranlarında yaşanan değişimleri toplumsal cinsiyet rolleri, temsil ve cinsiyete dayalı roller açısından analiz etmiştir. Analizler, kadın adayların oranlarında belirgin bir artış olduğunu gösterse de siyasi alandaki cinsiyet eşitliğinin hâlâ ideal seviyelere ulaşmadığını ortaya koymaktadır.

Kadın adayların siyasi arenada daha görünür hale gelmesi, demokratik süreçlerin güçlenmesine ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmuştur. Ancak, kadınların siyasi temsili artırılması yolunda karşılaşılan en büyük engellerden biri, toplumsal cinsiyet rollerine ve cinsiyete dayalı önyargılara dayanan derin köklü yapısal engellerdir. Bu engeller, kadınların siyasi alanda eşit temsil edilmesini zorlaştırmakta ve cam tavan sendromu olarak adlandırılan görünmez bariyerlerin sürdürülmesine neden olmaktadır.

Analiz edilen veriler, siyasi partiler arasında kadın aday gösterme konusunda önemli farklılıklar olduğunu göstermektedir. Bazı partiler, kadın adayları destekleme konusunda öncü rol oynarken, bazıları bu konuda daha geri kalmaktadır. Bu durum, siyasi partilerin kadın adayları destekleme politikalarının, toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların siyasi katılımı açısından kritik öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır.

Kadınların siyasi temsili artırılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, yalnızca siyasi partilerin ve hükümetlerin sorumluluğu değildir; aynı zamanda toplumun her kesiminin bu sürece aktif olarak katılması gereken bir süreçtir. Toplumsal cinsiyet rollerinin yeniden şekillendirilmesi, kadınların siyasi katılımını engelleyen yapısal ve kültürel engellerin kaldırılması ve siyasi partilerin kadın adayları daha fazla desteklemesi gerekmektedir. Bu çabalar, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik geniş çaplı bir farkındalık yaratılmasına ve kadınların siyasi alandaki temsili güçlendirilmesine katkıda bulunacaktır. Bu yolda atılacak her adım, demokrasinin daha kapsayıcı ve adil bir şekilde işlemesine olanak tanıyacak ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin gerçekleştirilmesine doğru önemli bir adım olacaktır.

Etik Kurul İzni

Bu makale etik kurul izni gerektiren bir çalışma grubunda yer almamaktadır.

KAYNAKÇA

- Arat, Necla. (1986). *Kadın sorunu*, Say Yayınları.
- Atabey, G. & Hasta, D. (2018). Siyasal katılım, siyasal yeterlik ve toplumsal cinsiyet. *Nesne*, 6(13), 484-516.
- Ayata, A. (2011). Siyaset ve katılım, toplumsal cinsiyet sosyolojisi, Yıldız Ecevit ve Karkıner, Necla (Ed.), *Toplumsal cinsiyet sosyolojisi*, (Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları): 65-78.
- Berktaş, F. (1996). *Tek tanrılı dinler karşısında kadın*, Metis Yayınları.
- Bhasini, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet bize yüklenen roller* (Çev. Kader Ay), Kadınlarla Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bourdieu, P. (2015). *Eril tahakküm*. Çev. Bediz Yılmaz, Bağlam Yayıncılık.
- Günay, G. & Bener, Ö. (2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 157-171.
- Marini M. M. (1990). Sex and gender: what do we know?, *Sociological Forum*, S.5(1), Ss.95-120.
- Metin, A. (2008). Kimliğin toplumsal inşası ve geleneksel kadın kimliğinin aktarımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 74- 92.
- Meulenbent, A. (1987). *Feminizm ve sosyalizm* (Çev. Erman Demirci), Yazın Yayıncılık.
- Pınarcıoğlu N. Ş. (2017). Eril Siyasette Kadın Temsili mi?, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7 (1): 12-24.
- Sakallı Uğurlu, N. (2003). Cinsiyetçilik: kadınlara ve erkeklere ilişkin tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11-12), 1- 20.
- Sancar, S. (2016). *Erkeklik: imkânsız iktidar*, Metis Yayınları.
- Tekeli, Ş. (1988). *Kadınlar için*, Alan Yayıncılık.
- Yaşın Dökmen, Z. (2010). *Toplumsal cinsiyet- sosyal psikolojik açıklamalar* (1.Baskı), Remzi Kitabevi.

İnternet Kaynakları

<https://acikveri.yzk.gov.tr/anasayfa>